

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2026 m. rugpjūčio 25 d., Nr. 26-138VK

DĖL VYRIAUSYBĖS IŠVADOS DĖL ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1714“

Lietuvos verslo konfederacija (LVK) susipažino su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) pateiktu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo projekto (Įstatymo projektas) Nr. XVP-1714“ projektu (Išvados projektas), taip pat su LVK narių ir kitų verslo atstovų pateiktomis išvadomis dėl Išvados projekto, ir teikia šias pastabas.

I. Išvados projektu teikiami siūlymai prieštarauja esminiams Įstatymo projekto tikslams

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte yra deklaruojamas tikslas sukurti apykaitinės migracijos modelį, leidžiantį Lietuvos darbdaviams patenkinti laikiną darbo jėgos poreikį bei užtikrinti, kad atskiri ekonomikos sektoriai nesusidurtų su darbo jėgos trūkumu, tuo pačiu suvaldant užsieniečių skaičiaus augimo Lietuvoje perspektyvas.

Įstatymo projekto iniciatoriai tiek aiškinamajame projekto rašte, tiek atskirų susitikimų su socialiniais partneriais bei pristatymo Trišalėje taryboje metu, deklaravo, kad priėmus Įstatymo projektą per naują terminuoto darbo leidimų modelį būtų sudarytos galimybės trūkstamus darbuotojus, kurie neturi ketinimo tapti nuolatiniais Lietuvos gyventojais, iš užsienio terminuotam laikotarpiui pasikviesti ir atsivežti į Lietuvą greičiau ir lanksčiau, taip padedant darbdaviams geriau planuoti verslo plėtrą.

Tiesa, pažymėtina, kad Įstatymo projekte *inter alia* yra numatyta, kad terminuotiems darbo leidimams būtų išskiriama kvotos dalis, o atvykstančių darbuotojų skaičius nebūtų didinamas. Atsižvelgus vien į šių metų situaciją, kuomet kvota baigėsi dar vasarą, jeigu ši nuostata nebus keičiama, Įstatymo projektas iš esmės turės neutralų arba neigiamą poveikį darbo jėgos pasiūlai Lietuvoje. Šį pastebėjimą verslo bendruomenė jau yra iškomunikavusi Įstatymo projekto rengėjams.

Šiame kontekste, Išvados projekte yra teikiami nauji pasiūlymai Įstatymo projektu siūlomo terminuoto darbo leidimo išdavimo sąlygoms griežtinti (pvz. griežtesni kalbos reikalavimai, draudimas dėl terminuoto darbo leidimo išdavimo kreiptis būnant teisėtai Lietuvoje, draudimas keisti darbo funkciją, panaikinti galimybes peržiūrėti kvotos dydį, ir kt.), ir šie laikytini prieštaraujantys Įstatymo projekto tikslui. Seimui priėmus šiuos siūlymus kartu su Įstatymo projektu, po reformos darbo migracijos sąlygos ir situacija dėl darbo jėgos pasiūlos Lietuvoje, tikėtina, pablogėtų.

LVK pabrėžia, kad terminuotų darbo leidimų sistemos idėjos esmė – sukurti darbo migracijos modelį, kuris leistų į Lietuvą lanksčiau atvykti žmonėms, kurie neketina kurti ilgalaikio gyvenimo Lietuvoje, ir kuriems, atitinkamai, Lietuva nekelėtų aukšto standarto integracijai. Išvados projekte teikiamais naujais reikalavimais būtų iš esmės paneigiamas šis Įstatymo projektu siūlomo įtvirtinti modelio tikslas. Atitinkamai, LVK kyla klausimas, ar toks modelis, įtvirtinus VRM siūlymus, apskritai turės naudos Lietuvos ekonomikai ir darbo rinkai.

II. LVK pozicija dėl aktualiausių Išvados projekte teikiamų siūlymų

1. Dėl siūlomo kalbos reikalavimų griežtinimo

LVK kategoriškai nesutinka su Išvados projekto siūlymu kalbos reikalavimus taikyti tais atvejais, kai užsienietis teikia prašymą dėl antrojo leidimo laikinai gyventi ar terminuoto darbo leidimo išdavimo per 5 metų laikotarpį.

Visų pirma, toks reikalavimas visiškai neatsižvelgia į Lietuvos ekonomikos struktūrą ir situaciją kai kuriuose sektoriuose. Lietuvos transporto ir logistikos sektoriuje dirba apie 80 tūkst. užsieniečių. Absoliuti dauguma šių darbuotojų didžiąją darbo laiko dalį praleidžia ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, atlikdami tarptautinius vežimus.

Pažymėtina, kad Lietuvos transporto ir logistikos sektorius dėl darbuotojų konkuruoja su kitų Europos Sąjungos šalių vežėjais. Remiantis Tarptautinės kelių transporto organizacijos 2025 m. Darbuotojų trūkumo raportu, išleistu 2026 m. birželio 29 d., duomenimis, 2025 m. Europos Sąjungoje fiksuotas net 502 tūkst. vilkikų vairuotojų trūkumas.¹

Remiantis Lietuvos transporto ir logistikos sektoriaus atstovų duomenimis, jau šiandien Lietuvoje fiksuojamas 20 tūkst. vairuotojų trūkumas. Kiekviena tuščia darbo vieta neleidžia Lietuvoje sukurti ekonominės vertės: nesukuria naujų užsakymų ir darbo vietų transporto sektorių aptarnaujančioms įmonėms, nepildo valstybės biudžeto gyventojų pajamų mokesčių ir socialinio draudimo įmokomis.

Šie darbuotojai praleidžia nedaug laiko Lietuvoje ir turi minimalias galimybes ar paskatas mokytis lietuvių kalbos. Lygiagrečiai, Lietuvos visuomenė neturi akivaizdaus poreikio, kad šie žmonės kalbėtų lietuvių kalba, t.y. jų darbo funkcijos Lietuvos teritorijoje yra minimalios. Nustačius perteklinius kalbos ribojimus šiems asmenims, tikėtina, kad šie įsidarbins Lenkijos, Vengrijos ar kitų šalių vežėjų įmonėse.

Atitinkamai, LVK ragina VRM neteikti tokio siūlymo Seimui ir laikosi nuomonės, kad kalbos reikalavimai galėtų būti nustatomi prašymams išduoti trečią ir paskesnę leidimą laikinai gyventi ar terminuotą darbo leidimą. Taip pat atsižvelgiant į Lietuvos ekonomikos struktūrą, LVK ragina kalbos reikalavimus sieti ne su užsieniečio gyvenimu Lietuvoje, o su užsieniečio darbo vieta ir teikiamų paslaugų pobūdžiu. Šiam tikslui Lietuvoje jau yra taikomi kalbos reikalavimai, ir šie yra diferencijuojami, atsižvelgiant į užsieniečių darbo pobūdį.²

2. Dėl draudimo kreiptis dėl terminuoto darbo leidimo kreiptis būnant teisėtai Lietuvoje

LVK vertinimu, reikalavimas, kad prašymas dėl terminuoto leidimo dirbti galėtų būti teikiamas tik užsieniečiui esant už Lietuvos ribų, būtų neproporcingas ir praktikoje sukeltų papildomų administracinių bei finansinių kaštų tiek darbuotojams, tiek darbdaviams. Toks reguliavimas taip pat apsunkintų asmenų, kurie Lietuvoje jau yra teisėtai, galimybes įsidarbinti.

Gali susiklostyti situacijos, kai užsienietis teisėtai gyvena ar kitu pagrindu yra Lietuvoje ir tuo metu gauna konkretų darbo pasiūlymą iš Lietuvos darbdavio. Įpareigojimas vien dėl formalios prašymo pateikimo procedūros išvykti iš šalies ir kreiptis dėl leidimo būnant užsienyje neturėtų praktinio pagrindo – tai

¹ „Driver shortage: A global crisis“, *IRU.org*.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 24 d. nutarimas Nr. 168 nutarimas dėl Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų nustatymo ir jų taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo.

pareikalautų papildomų išlaidų, prailgintų įdarbinimo terminus ir didintų riziką, kad Lietuvoje jau esantys darbuotojai pasirinktų kitas darbo rinkas.

3. Dėl kvotos patvirtinimo ir peržiūros

LVK nepitaria Išvados projektu pateiktai pozicijai, kad kvota ir toliau būtų tvirtinama Socialinės apsaugos ir darbo ministro, taip pat nepitaria pozicijai, kad kvota negalėtų būti peržiūrėta. LVK pritaria Įstatymo projekte siūlomai nuostatai, kad kvota būtų tvirtinama Vyriausybės, taip pat laikosi nuomonės, kad diskrecija peržiūrėti kvotą metų eigoje turėtų būti išlaikoma.

Užsieniečių įdarbinimo kvota yra tiesiogiai susijusi ne tik su darbo rinka ar viešuoju saugumu, bet ir ekonomika, atskirų sektorių konkurencingumu ir, atitinkamai, viešaisiais finansais. Atsižvelgiant į tai, LVK pritaria, kad sprendimas dėl kvotos nustatymo ir peržiūros turėtų būti priimamas Vyriausybės.

Atsižvelgiant į tai, kad situacija ekonomikoje ir darbo rinkoje metų eigoje gali keistis, galimybė didinti kvotą privalo būti išlaikoma. Galimybė peržiūrėti kvotą suteikia įrankį Vyriausybei sprendimus grįsti faktiniais darbo rinkos duomenimis, taip pat reaguoti į ekonominę situaciją, pvz. ekonomikos sulėtėjimą ar krizę.

III. Dėl diskusijos iniciavimo

LVK atkreipia dėmesį, kad Išvados projekte pateiktiems siūlymams įvertinti buvo skirtos vos 5 darbo dienos, ir praneša, kad kai kurių sektorių atstovai nespėjo jų pilnai įvertinti, išdiskutuoti ir priimti pozicijų sektorinėse organizacijose.

LVK taip pat atkreipia dėmesį, kad Seimas Vyriausybės išvados paprašė šių metų liepos 13 d. LVK apgailestauja, kad Išvados projekte teikiamų pasiūlymų VRM neaptarė su suinteresuotomis šalimis. LVK viliasi, kad ateityje svarstant tokios svarbos siūlymus, bus ieškoma galimybių dar šių rengimo stadijoje dėl jų diskutuoti tiek su verslo atstovais, tiek su kitomis suinteresuotomis šalimis.

Atsižvelgiant į tai, taip pat į teikiamus savo turiniu naujus ir su Įstatymo projekto turiniu nesusijusius siūlymus, orientuotus į darbo migracijos sugriežtinimą, LVK ragina inicijuoti diskusiją su verslo atstovais dėl šių siūlymų, prieš pateikiant juos Seimui.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p.vilius@lvk.lt, mob. +37067703607.